

[Pradžia](#) > ... > [Šeimos Teisė Ir Paveldėjimas](#) > [Paveldėjimas](#) > [Paveldėjimas](#) > [Germany](#)

Paveldėjimas

 Vokietija

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Ši informacijos suvestinė parengta kartu su [Europos Sąjungos notariatų taryba \(CNUE, vok. Rat der Notariate der EU\)](#).

1 Kaip išdėstoma paskutinė valia dėl turto palikimo (testamentu, bendruoju testamentu, paveldėjimo susitarimu)?

Testamentas gali būti holografinis (asmeninis) arba oficialusis (notarinis).

Holografinį testamentą gali sudaryti tik 16 metų ar vyresni asmenys (Vokietijos civilinio kodekso (vok. *Bürgerliches Gesetzbuch* (BGB) 2229 straipsnio 1 dalis), jis visas turi būti surašytas ranka ir pasirašytas testatoriaus. Testamentas, surašytas rašomąja mašinėle ar kompiuteriu (jeigu jis yra nepasirašytas), arba padiktuotas (pvz., įrašytas į laikmeną), laikomas negaliojančiu ir turtą paveldi tik įpėdiniai pagal įstatymą, jei nėra jokio kito galiojančio testamento, kuriuo paveldėjimas nustatytas kitaip. Įrodymo tikslais taip pat labai svarbu, kad testamentą testatorius pasirašytų visu vardu ir pavarde, kad negalėtų kilti jokios painiavos dėl testamento sudarytojo tapatybės. Galiausiai primygtinai rekomenduojama, kad testamente būtų nurodyta, kada ir kur jis buvo surašytas. Tai svarbu, nes, sudarius naują testamentą, ankstesnis gali būti visiškai ar iš dalies panaikinamas. Jei viename iš testamentų arba net abiejuose nenurodyta data, dažnai būna neaišku, kuris yra naujesnis, o kartu – galiojantis.

Sutuoktiniai arba registruotos partnerystės partneriai gali sudaryti bendrąjį holografinį testamentą. Tokiu atveju abu sutuoktiniai arba registruoti partneriai turi pasirašyti kartu arba vieno iš jų surašytą holografinį testamentą.

Jei norite išvengti klaidų rengiant testamentą, turėtumėte parengti viešą testamentą (dar vadinamą „notariniu testamentu“). Tai reiškia, kad paskutinė jūsų valia ir testamentas perduodami žodžiu notarui, kuris jį užregistruoja raštu, arba jūs pats jį surašote ir perduodate notarui raštu.

Tam, kad būtų sudaryta paveldėjimo sutartis, abi šalys turi atvykti pas notarą tuo pačiu metu.

2 Ar paskutinė valia turi būti registruojama, ir jeigu taip, koku būdu?

Siekiant išvengti pavojaus, kad, testatoriui mirus, holografinis testamentas bus paslėptas, prarastas ar pamištas, dažnai rekomenduotina (tačiau neprivaloma) testamentą atiduoti saugoti apylinkės teismui (vok. *Amtsgericht*) arba perduoti jį specialiai oficialiai saugoti. Notarinis testamentas visada specialiai saugomas oficialiai. Tai taikoma ir paveldėjimo susitarimui, nebent susitariančiosios šalys konkrečiai nurodo, kad susitarimas neturi būti saugomas oficialiai; pastaruoju atveju dokumentas paliekamas saugoti notarui. Oficialiai saugomi testamentai ir paveldėjimo susitarimai, mirus paskutinę valią *mortis causa* išreiškusiam asmeniui (įstatymuose – testatorius (vok. *Erblasser*), paskelbiami.

Nuo 2012 m. sausio 1 d. oficialiai saugomi dokumentai elektroniniu būdu registruojami Federalinių notarų rūmų (vok. *Bundesnotarkammer*) Centriniam testamentų registre (*Zentrales Testamentsregister*). Įrašomi tik

duomenys, kurių reikia norint nustatyti paskutinę valią *mortis causa* mirties atveju (identifikaciniai oficialaus saugojimo duomenys). Paskutinės valios *mortis causa* turinys į Centrinį testamentų registrą neįrašomas. Civilinės metrikacijos biuruose turimi iki minėtos datos sudarytų oficialiai saugomų paskutinės valios *mortis causa* dokumentų duomenys jau perkelti į registrą.

Federaliniams notarų rūmams, kaip registro institucijai, pranešama apie visus mirties atvejus šalies viduje ir, kad būtų galima paskelbti bet kurį paskutinės valios *mortis causa* dokumentą, jie depozitoriumą informuoja apie mirtį, o kompetentingą paveldėjimo bylų teismą (vok. *Nachlassgericht*) – apie tai, ar (ir kokie) paskutinės valios dokumentai yra užregistruoti ir kur jie oficialiai saugomi.

3 Ar taikomi laisvės išreikšti paskutinę valią dėl turto palikimo apribojimai (pvz., privalomoji palikimo dalis)?

Testamentu iš artimiausių šeimos narių gali būti atimama paveldėjimo teisė. Tačiau visada buvo laikoma neteisinga, kad atsirandant palikimui pergyvenęs sutuoktinis, vaikai ir vaikų vaikai arba tėvai, kurie, mirusiajam nepareiškus testamentinės valios, būtų tapę įpėdiniais pagal įstatymą, nepaveldi visai nieko. Dėl valstybės pripažintos ir įstatymais pagrįstos tarpusavio atsakomybės tai taikoma ir pergyvenusiam tos pačios lyties registruotos partnerystės partneriui. Todėl teisės aktais šiam labai ribotam asmenų ratui užtikrinama vadinamoji privalomoji palikimo dalis (vok. *Pflichtteil*). Asmenys, turintys teisę gauti privalomąją palikimo dalį, gali iš įpėdinių reikalauti piniginės išmokos, atitinkančios pusę netestamentinės palikimo dalies.

Pavyzdžiui: testatorei mirus, lieka sutuoktinis (su kuriuo ji gyveno galiojant turto vertės padidėjimo bendrumo režimui, vok. *Güterstand der Zugewinnngemeinschaft*) [pagal minėtą režimą kiekvienas sutuoktinis išlaiko savo turto nuosavybės teises, tačiau bendras grynasis sutuoktinių turto padidėjimas santuokos laikotarpiu paskirstomas po lygiai] ir dukra. Testamente testatorė kaip vienintelį paveldėtoją nurodė sutuoktinį. Palikimo vertė – 100 000 EUR. Dukrai priklausanti privalomoji palikimo dalis yra 1/4 (o jos netestamentinė dalis yra 1/2; ši dalis tokia pati kaip ir sutuoktinio, kuris gyveno galiojant turto vertės padidėjimo bendrumo režimui). Jai priklausanti piniginės išmokos dydis apskaičiuojamas privalomąją palikimo dalį dauginant iš paveldėjimo metu buvusios palikimo vertės. Taigi dukra iš testatorės sutuoktinio gali reikalauti 25 000 EUR (1/4 × 100 000 EUR) privalomosios palikimo dalies.

Teisė gauti privalomąją palikimo dalį išlieka ir tokiu atveju, jei testatorius asmenis, turinčius teisę gauti privalomąją palikimo dalį, nurodo, tačiau jiems skiria mažiau kaip pusę jiems priklausanti netestamentinės palikimo dalies. Tokiu atveju asmuo, turintis teisę gauti privalomąją palikimo dalį, gali reikalauti papildomos dalies, kurios trūksta iki pusės netestamentinės palikimo dalies (ieškinys dėl privalomosios palikimo dalies suregulavimo, vok. *Pflichtteilsergänzungsanspruch*).

Pavyzdžiui: testatorius sutuoktinei (su kuria gyveno galiojant turto vertės padidėjimo bendrumo režimui) paskyrė 7/8, dukrai – 1/8 palikimo. Palikimo vertė – 800 000 EUR. Dukrai priklausanti privalomoji palikimo dalis yra 1/4 (200 000 EUR). Kadangi testamentu jai jau skirti 100 000 EUR (1/8 800 000 EUR sumos), ji turi teisę į likusią privalomosios palikimo dalies sumą (100 000 EUR).

Teisė gauti privalomąją palikimo dalį turi būti pareiškiami per trejus metus nuo tada, kai asmuo, turintis teisę gauti privalomąją palikimo dalį, sužinojo apie palikimo atsiradimą ir jam nepalankų paskutinės valios dokumentą, tačiau ne vėliau kaip per trisdešimt metų nuo palikimo atsiradimo.

Įpėdiniai gali prašyti atidėti teisės gauti privalomąją palikimo dalį vykdymą, jei tuoj pat ją vykdydami labai nukentėtų. Įstatyme kaip pavyzdys nurodytas atvejis, jei dėl to turėtų būti parduodamas šeimos namas. Tačiau tokiu atveju reikia tinkamai atsižvelgti ir į asmens, turinčio teisę gauti privalomąją palikimo dalį, interesus. Teisės gauti privalomąją palikimo dalį vykdymo atidėjimas reiškia, kad ji neturi būti išmokama tuoj pat. Kiek šios teisės vykdymas gali būti atidedamas ir ar reikalingas koks nors jos užtikrinimas, konkrečiu atveju sprendžia teismas.

4 Jei paskutinė valia dėl turto palikimo neišreikšta, kas yra paveldėtojas ir kiek turto paveldi?

Jei nebuvo sudarytas testamentas arba paveldėjimo susitarimas, turtas paveldimas, kaip nustatyta įstatyme (paveldėjimas pagal įstatymą).

Pagal Vokietijos paveldėjimo teisę įpėdiniai iš esmės gali būti tik giminaičiai, t. y. asmenys, su mirusiuoju turintys bendrus tėvus, senelius, prosenius ar dar net tolimesnius bendrus protėvius. Paveldėjimo teisės požiūriu giminystė nėra svainystė, pvz., uošvė, anyta, žentas, patėvis, podukra, vyro / žmonos teta / dėdė paveldėjimo pagal įstatymą teisės neturi; taip yra todėl, kad jie neturi bendrų protėvių su testatoriumi.

Giminystės santykis taip pat gali atsirasti įvaikinus, nes tarp įvaikio ir įtėvių bei jų giminaičių atsiranda iš esmės visapusiškas teisinis giminystės santykis su visomis teisėmis ir pareigomis. Todėl įvaikiai įprastai turi tokias pat teises kaip ir biologiniai vaikai (tam tikrų ypatumų gali būti įvaikinus pilnamečius „vaikus“).

Paveldėjimo pagal įstatymą principo, kad įpėdiniai gali būti tik giminaičiai (vok. *Verwandtenerbfolge*), išimtis yra sutuoktiniai. Nors sutuoktiniai dažniausiai nėra giminaičiai, taigi neturi bendrų protėvių, jie vis tiek turi savarankišką paveldėjimo teisę vienas kito atžvilgiu. Jeigu sutuoktiniai yra išsituokę, paveldėjimo teisė nesuteikiama. Išsituokus, o tam tikromis aplinkybėmis – jau gyvenant skyrium, paveldėjimo teisė prarandama.

Registruotos partnerystės partneriai paveldėjimo teisės požiūriu turi tokias pat teises kaip ir sutuoktiniai. Kitų bendro gyvenimo sąjungų partneriai paveldėjimo pagal įstatymą teisės neturi.

Giminaičių paveldėjimo teisė

Ne visų giminaičių paveldėjimo teisė vienoda. Toliau nurodyta paveldėjimo pagal įstatymą eilės tvarka.

Pirma eilė

Pirmos eilės įpėdiniai apima tik mirusiojo palikuonis, t. y. vaikus, anūkus, proanūkius ir t. t.

Nesantuokiniai vaikai yra jų motinų, tėvų ir atitinkamų jų giminaičių įpėdiniai pagal įstatymą. Išimtis taikoma atvejams, kai testatorius mirė iki 2009 m. gegužės 29 d., o nesantuokinis vaikas gimė iki 1949 m. liepos 1 d.

Jei yra nors vienas šiai labai artimų giminaičių grupei priklausantis asmuo, visi kiti tolimesni giminaičiai jokios palikimo dalies negauna.

Pavyzdžiui: testatorius turi dukrą ir daug sūnėnų bei dukterėčių. Sūnėnai ir dukterėčios nepaveldi nieko.

Vaikų vaikai, t. y. anūkai, proanūkiai ir t. t., įprastai paveldėti gali tik tada, kai jų tėvai jau yra mirę arba patys atsisako palikimo.

Pavyzdžiui: testatorė turi dukrą ir tris anūkus, kurie yra mirusio sūnaus vaikai. Dukrai tenka pusė palikimo, anūkams – lygiomis dalimis kita pusė, t. y. ta, kuri būtų tekusi jų tėvui. Taigi kiekvienas anūkas gauna po 1/6 palikimo.

Antra eilė

Antros eilės įpėdiniai yra mirusiojo tėvai ir jų vaikai bei vaikų vaikai, taigi mirusiojo broliai bei seserys ir sūnėnai bei dukterėčios. Testatoriaus tėvų vaikai ir šiuo atveju paveldi tik tuo atveju, jei testatoriaus tėvai jau mirė. Jiems tenka ta dalis, kuri būtų tekusi jų mirusiam tėvui arba mirusiai motinai.

Antros eilės giminaičiai paveldėti gali tik tuo atveju, jeigu nėra pirmos eilės giminaičių.

Pavyzdžiui: Mirus testatoriui, lieka dukterėčia ir sūnėnas. Testatoriaus seserys ir tėvai jau yra mirę. Taigi, dukterėčia ir sūnėnas paveldi po pusę palikimo.

Trečia ir tolesnės eilės

Trečios eilės įpėdiniai yra seneliai ir jų vaikai bei vaikų vaikai (mirusiojo tetos, dėdės, pusbroliai, pusseserės ir t. t.), ketvirtos eilės įpėdiniai – proseneliai ir jų vaikai bei vaikų vaikai ir t. t. Paveldėjimo pagal įstatymą eilės tvarka iš esmės tokia pati kaip pirmesnių eilių. Tačiau nuo ketvirtos eilės, jeigu senelių palikuonys jau mirė, toliau paveldi nebe tų palikuonių įpėdiniai; vieninteliais įpėdiniais tada tampa artimiausi giminaičiai (pereinama nuo paveldėjimo pagal eiles [vok. *Erbfolge nach Stämmen*, o tai reiškia, kad iš protėvio kilusių paveldėtojų ieškoma kiekvienoje eilėje (*parentela*), kol randamas įpėdinis] prie paveldėjimo pagal giminystės laipsnius [*Gradualsystem*, kai pagal giminystės laipsnį nustatomas artimiausias giminaitis]).

Visada galioja principas: jei yra gyvas nors vienas pirmesnės eilės giminaitis, tolimesnės eilės giminaičiai paveldėjimo teisės neturi.

Sutuoktiniai ir registruoti partneriai

Kad ir koks būtų sutuoktinių turto teisinis režimas, pergyvenęs sutuoktinis ar pergyvenęs registruotas partneris yra įpėdinis pagal įstatymą ir paveldi turtą kartu su kitais įpėdiniais – jam tenka $\frac{1}{4}$ palikimo, o jeigu jis paveldi kartu su antros eilės giminaičiais (testatoriaus tėvais, broliais, seserimis, sūnėnais ar dukterėčiomis) ir seneliais – jam tenka $\frac{1}{2}$ palikimo.

Jei sutuoktinių ar registruotų partnerių turtui buvo taikomas turto vertės padidėjimo bendrumo režimas (tai yra standartinis turto režimas, jei ikivedybinėje arba povedybinėje sutartyje sutuoktiniai nebuvo susitarę dėl kitokio turto teisinio režimo), pirmiau nurodyta palikimo dalis padidėja $\frac{1}{4}$. Tai taikoma ir registruotiems partneriams.

Jei nėra nei pirmos, nei antros eilės giminaičių, nei senelių, pergyvenusiam sutuoktiniui ar registruotam partneriui atitenka visas palikimas.

Pavyzdžiui: testatoriui mirus, lieka sutuoktinė (su kuria jis gyveno galiojant turto vertės padidėjimo bendrumo režimui) ir jo tėvai. Sutuoktinei tenka $\frac{3}{4}$ ($\frac{1}{2} + \frac{1}{4}$), o tėvams, kaip antros eilės įpėdiniais, – po $\frac{1}{8}$ palikimo. Be to, sutuoktinei (kartu su antros eilės giminaičiais arba seneliais) tenka visi namų apyvokos daiktai (Vokietijoje tai vadinama „Großer Voraus“) ir vestuvių dovanos (pergyvenusiam sutuoktiniui, kaip įpėdiniui pagal įstatymą, kartu su pirmos eilės giminaičiais šie daiktai tenka tik jei jie jam reikalingi atitinkamam namų ūkiui tvarkyti).

Valstybė kaip paveldėtoja pagal įstatymą

Jei nėra sutuoktinio ar registruoto partnerio ir negalima nustatyti nė vieno testatoriaus giminaičio, paveldėtoja pagal įstatymą tampa valstybė. Jos atsakomybė iš esmės apima tik palikimą.

Daugiau informacijos, įskaitant informaciją apie paskutinę valią *mortis causa*, teisę į privalomą palikimo dalį ir paveldėjimą pagal įstatymą, galima rasti Federalinės teisingumo ministerijos paskelbtoje knygelėje „*Erben und Vererben*“ [„Paveldėjimas ir palikimas įpėdiniais“], kurią galima rasti internete (tik vokiečių kalba), svetainėje https://www.bmjv.de/SharedDocs/Publikationen/DE/Broschueren/Erben_Vererben.pdf?__blob=publicationFile&v=14

5 Kokia institucija kompetentinga:

5.1 spręsti paveldėjimo klausimus?

Spręsti paveldėjimo klausimus iš esmės yra kompetentingas testatoriaus paskutinės įprastinės gyvenamosios vietos Vokietijoje apylinkės teismas, kuris veikia kaip paveldėjimo bylų teismas.

5.2 priimti pareiškimą dėl paveldėjimo atsisakymo arba priėmimo?

Palikimo atsisakoma pateikiant pareiškimą paveldėjimo bylų teismui; šis pareiškimas turi būti išsakomas žodžiu paveldėjimo bylų teisme ir užfiksuojamas teismo protokole arba pateikiamas notaro patvirtinta forma (išsamiau apie tai žr. tolesniame 8 skirsnyje).

Pateikti kokios nors konkrečios formos pareiškimą dėl palikimo priėmimo arba patvirtinti tokio pareiškimo gavimą nereikia. Per nustatytą laiką nepateikus pareiškimo dėl palikimo atsisakymo, palikimas laikomas priimamu.

5.3 priimti pareiškimą dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo?

Pareiškimas dėl testamentinės išskirtinės priėmimo arba atsisakymo pateikiamas jį vykdyti turinčiam asmeniui. Tai gali būti įpėdinis arba testamentinės išskirtinės gavėjas (vadinamoji antrinė testamentinė išskirtinė, vok. *Untervermächtnis*).

5.4 priimti pareiškimą dėl privalomosios palikimo dalies priėmimo arba atsisakymo?

Pareiškimas dėl privalomosios palikimo dalies priėmimo arba atsisakymo Vokietijos paveldėjimo teisėje nenumatytas.

6 Trumpai aprašykite nacionalinės teisės procedūrą, pagal kurią sprendžiami paveldėjimo klausimai, įskaitant turto realizavimo ir padalijimo klausimus (taip pat nurodykite, ar paveldėjimo procedūrą turi pradėti teismas ar kita kompetentinga institucija, ar ji pradeda automatiškai)

Testamento paskelbimas

Paveldėjimo bylų teismui pateiktą arba oficialiai saugotą paskutinės valios *mortis causa* dokumentą, testatoriui mirus, paskelbia paveldėjimo bylų teismas. Apie tai oficialiai informuojami įpėdiniai.

Paveldėjimo pažymėjimo išdavimo procesas

Paveldėjimo pažymėjimą išduoda paveldėjimo bylų teismas, jame nurodoma įpėdinio tapatybė ir jo paveldėjimo teisės, o prireikus – antrinio paveldėtojo paskyrimo arba testamentinio vykdymo tvarka. Pagal Vokietijos paveldėjimo teisę įpėdinis arba įpėdiniai iš karto tampa testatoriaus teisių perėmėjais, iš esmės turinčiais visas teises ir pareigas (visuotinio paveldėjimo arba universalios turto perdavimo principas [vok. *Gesamtrechtsnachfolge*]). Paveldėjimo pažymėjime gali būti nurodytas tik palikimas, paveldėtojo dalis ir bet kokie disponavimo apribojimai pagal paveldėjimo teisę; jame negali būti išvardyti konkretūs turto objektai. Konkretų turto objektų sąrašą įtraukti nebūtina, nes, jei jų yra daugiau nei vienas, įpėdiniai automatiškai laikomi bendraturčiais, turinčiais visas testatoriaus teises ir pareigas. Paveldėjimo bylų teismas paveldėjimo pažymėjimą išduoda asmeniui paprašius. Pareiškėjas turi įrodyti, kad visi pagal įstatymą pateiktini duomenys yra teisingi, arba pateikti įstatyme nustatytą pareiškimą, kad nėra jokių priešasčių abejoti duomenų teisingumu. Įstatyme nustatytą pareiškimą pareiškėjas gali pateikti notaro akivaizdoje arba teisme, jei atitinkamos federalinės žemės teisės aktais ši kompetencija nesuteikta išimtinai notarams.

Europos paveldėjimo pažymėjimas (vok. *Nachlasszeugnis*)

Europos paveldėjimo pažymėjimo išdavimo tvarka reglamentuojama Tarptautinių paveldėjimo teisės procedūrų įstatymu (vok. *Internationales Erbrechtsverfahrensgesetz*). Europos paveldėjimo pažymėjimas yra beveik visoje Europos Sąjungoje (ES) (išskyrus Airiją ir Daniją) galiojantis paveldėjimo įrodymo dokumentas. Jį, kaip ribotos galios trukmės patvirtintą kopiją, taip pat išduoda paveldėjimo bylų teismas asmeniui paprašius. Šiuo pažymėjimu visų pirma siekiama supaprastinti paveldėjimo procedūras ES. Pagal universalios teisių perėmimo principą, kai pereina visos testatoriaus teisės ir pareigos, Europos paveldėjimo pažymėjime pagal Vokietijos teisę nenurodomas joks konkretus turtas (daugiau informacijos pateikiama pirmesniame skirsnyje apie paveldėjimo pažymėjimą). Jeigu mirties dieną testatorius turėjo teisę į nekilnojamąjį turtą kitoje valstybėje narėje, pagal Vokietijos teisę Europos paveldėjimo pažymėjime nurodoma, kad visos su šiuo nekilnojamuoju turtu susijusios teisės ir pareigos nedelsiant ir be išimties pereina įpėdiniui (-ams) pagal įstatymą. Perduodant tokį turtą Europos paveldėjimo pažymėjime nebūtina ar net neįmanoma pateikti išsamos informacijos apie nekilnojamąjį turtą.

Turto padalijimas

Jei palikimas atitenka keliems įpėdiniams, jis tampa bendrų įpėdinių bendru turtu. Todėl bendri įpėdiniai disponuoti atskirais palikimo objektais, pavyzdžiui, perduoti nenaudojamą mirusiojo automobilį, gali tik kartu. Valdyti palikimą jie taip pat turi kartu. Dažnai dėl to kyla sunkumų, ypač jei įpėdiniai gyvena toli vienas nuo kito ir negali susitarti. Iš esmės bet kuris iš bendrų įpėdinių, norėdamas pasitraukti iš šios dažniausiai nepatogios „priverstinės bendrijos“ (vok. *Zwangsgemeinschaft*), gali prašyti ją išardyti, t. y. palikimą padalyti. Svarbiausia išimtinė aplinkybė, dėl kurios bendras palikimas negali būti padalytas, yra ta, kad testatorius nurodė tam tikrą laiką turto nedalyti, pavyzdžiui, siekdamas išlaikyti tolesnę šeimos įmonės veiklą.

Padalyti palikimą turi testamentinio vykdytojas, jei testatorius jį paskyrė. Priešingu atveju už palikimo padalijimą atsakingi įpėdiniai. Šiuo tikslu jiems leidžiama kreiptis pagalbos į notarą. Jei ir tarpininkaujant notarui įpėdiniai nesusitaria, telieka civiline tvarka kreiptis į teismą.

7 Kaip ir kada asmuo tampa įpėdiniu ir testamentinės išskirtinės gavėju?

Dėl paveldėjimo pagal įstatymą žr. 4 skirsinį.

Jei mirusysis sudarė testamentą, jam teikiama pirmumo teisė prieš paveldėjimą pagal įstatymą. Tai reiškia, kad įpėdiniai yra tik testamente nurodyti asmenys, jei testatorius testamente savo valią pareiškė dėl viso palikimo. Informaciją apie asmenis, turinčius teisę gauti privalomąją palikimo dalį, žr. 3 skirsnyje.

Testatoriui mirus, pagal įstatymą palikimas automatiškai pereina įpėdinio ar įpėdinių žinion (palikimo savaiminio įgijimo principas, vok. *Grundsatz des Vonselbsterwerbs der Erbschaft*). Tačiau įpėdiniai palikimo gali atsisakyti (žr. 8 skirsnį).

Testamente testatorius taip pat gali nurodyti testamentinę išskirtinę, pvz., tam tikrus palikimo objektus arba tam tikras pinigų sumas skirti tam tikriems asmenims. Tokiais atvejais testamentinės išskirtinės gavėjas netampa įpėdiniu, tačiau turi teisę iš ją vykdyti turinčio asmens ar asmenų reikalauti to, kas jam paskirta testamentu (žr. 5.3 skirsnį).

8 Ar įpėdiniai atsako už mirusiojo skolas, ir jei taip, kokiomis sąlygomis?

Palikimo atsisakymas

Įpėdiniai neatsako už mirusiojo skolas (vok. *Nachlassverbindlichkeiten*), jei iki nurodyto termino atsisakė palikimo. Paprastai taikomas principas, kad atitinkamas įpėdinis oficialiu pareiškimu paveldėjimo bylų teismui palikimo turi atsisakyti per šešias savaites nuo tada, kai įpėdiniui buvo pranešta apie palikimo paskelbimą ir įpėdinio statuso jam suteikimo pagrindą. Pareiškimas dėl palikimo atsisakymo išsakomas žodžiu paveldėjimo bylų teisme ir užfiksuojamas teismo protokole arba pateikiamas notaro patvirtinta forma. Kai pareiškimas teikiamas notaro patvirtinta forma, užtenka pateikti laišką, tačiau įpėdinio parašas turi būti patvirtintas notaro. Palikimo atsisakymas ir priėmimas įprastai yra įpareigojantys.

Atsakomybė priėmus palikimą

Jei įpėdiniai palikimą priima, teisiškai jie atsiduria testatoriaus vietoje. Tai reiškia, kad jie paveldi ir skolas, už kurias iš esmės atsako taip pat savo pačių turtu.

Vis dėlto įpėdinių atsakomybė už paveldėtas skolas gali būti apribota ir taikoma tik paveldėtam turtui (vok. *Erbmasse*). Tai reiškia, kad pagal kreditorių, kuriems mirusysis liko skolingas, reikalavimus gali būti išieškoma tik iš paveldėto turto, o pačių įpėdinių turtas nuo trečiųjų šalių lieka apsaugotas. Šis atsakomybės apribojimas įpėdiniams gali būti taikomas vienu iš dviejų būdų: jie gali pateikti prašymą paveldėjimo bylų teismui, kad šis skirtų turto administravimą kreditorių vardu, arba gali prašyti iškelti palikėjo turto nemokumo bylą, pateikdami prašymą apylinkės teismui, kuris yra kompetentingas veikti kaip nemokumo bylų teismas.

Jei palikimo nepakanka net palikimo administravimo arba palikimo nemokumo bylos išlaidoms padengti, įpėdinio atsakomybė vis tiek gali būti apribojama. Tokiu atveju, kreditoriui pareiškus pretenziją, įpėdinis gali motyvuoti tuo, kad palikimas per menkas jai patenkinti. Tuomet įpėdinis gali nesumokėti tų mirusiojo skolų, kurioms nepakanka palikimo. Vis dėlto turimas palikimas atitenka kreditoriams.

Jei įpėdinis nori užtikrinti, kad jam nebūtų reiškiamos netikėtos pretenzijos dėl skolų, kurių jis nesitikėjo esant, tereikia pradėti vadinamąjį pranešimo apie skolas procesą (vok. *Aufgebotsverfahren*): įpėdinis paveldėjimo bylų teismo gali prašyti paraginti visus testatoriaus kreditorius per tam tikrą laiką teismui pranešti, kiek mirusysis jiems liko skolingas. Jei kreditorius apie savo reikalavimus laiku nepraneša, jam atitenka tik tai, kas dar liko iš palikimo. Dėl šio pranešimo apie skolas proceso įpėdiniui taip pat gali tapti aiškiau, ar tikslinga pradėti palikimo administravimo arba palikėjo turto nemokumo bylą.

9 Kokių dokumentų ir (arba) informacijos paprastai reikalaujama registruojant nekilnojamąjį turtą?

Pagal automatinio įgijimo principą (vok. *Vonselbsterwerbs*, žr. 7 punktą) žemės sklypo savininko įpėdinis įgyja nuosavybės teisę į šį žemės sklypą testatoriaus mirties momentu. Dėl to žemės kadastro (vok. *Grundbuch*) įrašas taps neteisingas, nes testatorius vis dar bus nurodytas kaip savininkas. Tam, kad žemės sklypo nuosavybės paveldėtoją kaip savininką būtų galima įregistruoti žemės kadastrė, turi būti pateikiamas prašymas patikslinti žemės kadastrą ir įrodymas, kad jis netikslus. Mirus įregistruotam savininkui, prašymą žemės kadastro tarnybai (vok. *Grundbuchamt*) patikslinti žemės kadastrą galima teikti tik įrodžius, kad prašymo teikėjui suteiktas įpėdinio

statusas.

Griežtai formalizuoto žemės kadastro patikslinimo tikslais įpėdinio statusas gali būti įrodomas tik pateikiant paveldėjimo pažymėjimą arba Europos paveldėjimo pažymėjimą.

Jeigu paveldėjimas grindžiamas paskutine valia *mortis causa*, išdėstyta viešajame dokumente (notariniame testamente arba paveldėjimo susitarime), pakanka žemės kadastrui pateikti paskutinės valios dokumentą ir protokolą dėl jo paskelbimo. Tokiu atveju nereikia nei paveldėjimo pažymėjimo, nei Europos paveldėjimo pažymėjimo.

Jeigu žemės sklypas yra testamentinės išskirtinės objektas, pagal Vokietijos paveldėjimo teisę nuosavybės teisės automatiškai neįgyjamos. Taigi testamentinė išskirtinė pagal Vokietijos teisę taip pat nebus įrašoma į paveldėjimo pažymėjimą ar Europos paveldėjimo pažymėjimą. Tačiau testamentinės išskirtinės gavėjas gali prašyti įpėdinio perduoti jam žemės nuosavybės teises. Nuosavybės teisei įgyti turi būti pateiktas notarinis dokumentas, kuriame turi būti nurodytas įpėdinio pagal įstatymą nuosavybės teisės į atitinkamą žemę perdavimas testamentinės išskirtinės gavėjui. Jeigu taikoma užsienio paveldėjimo teisė, pavyzdžiui, dėl to, kad testatoriaus paskutinė įprastinė gyvenamoji vieta buvo užsienyje ir jis nepasirinko taikytinos teisės, išimties tvarka gali pakakti pateikti paveldėjimo pažymėjimą arba Europos paveldėjimo pažymėjimą, net jei palikimas buvo paskirtas tik pagal testamentinę išskirtinę. Priklausomai nuo atitinkamo atvejo pobūdžio, gali prireikti ir kitų dokumentų. Pavyzdžiui, norėdamas įregistruoti paveldėtą ūkinę bendriją (vok. *Handelsgesellschaft*), prašymo teikėjas turi pateikti teisės atstovauti įrodomąjį dokumentą (pvz., oficialų Komercinės veiklos registro išrašą).

9.1 Ar administratorius skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius? Jei jis skiriamas privalomai arba privalomai to paprašius, kokių veiksmų tam reikia imtis?

Pagal Vokietijos paveldėjimo teisę palikimo administravimo kreditorių vardu tikslas yra skolų išieškojimo priemonių nukreipimas nuo paties įpėdinio turto. Paveldėjimo bylų teismas palikimo administravimą gali paskirti tik tokią teisę turinčio asmens (įpėdinio, testamento vykdytojo, palikėjo kreditoriaus, viso palikimo pirkėjo, antrinio įpėdinio) prašymu. Jeigu palikimo kreditorius prašo administruoti palikimą, teismas nurodo jį administruoti tik tuo atveju, jei yra pagrindo manyti, kad kreditoriams nebus sumokėta iš palikimo dėl įpėdinio elgesio ar finansinių aplinkybių.

Administratorius yra oficialiai skiriamas organas. Palikimo administratorius yra visam kito asmens turtui valdyti oficialiai paskirtas asmuo, tačiau teisinio ginčo atveju jis turi atskiros bylos šalies statusą. Administruodamas kitų asmenų turtą jis oficialiai veikia privačių asmenų vardu ir atsižvelgia į visų suinteresuotųjų asmenų (įpėdinių ir kreditorių) interesus. Palikimo administravimo, kurį administratorius turi teisę ir pareigą vykdyti, tikslas yra ne tik išsaugoti ir padidinti palikimą, bet ir visų pirma patenkinti palikėjo kreditorių reikalavimus. Pagrindinė palikimo administratoriaus užduotis yra iš palikimo išteklių sumokėti mirusiojo skolas.

9.2 Kas įgaliotas vykdyti mirusiojo paskutinę valią ir (arba) administruoti turtą?

Be pačių įpėdinių, palikimo (nemokaus palikėjo turto) administratoriaus (žr. 8 skirsnį) ir testamento vykdytojo (žr. 9.3 skirsnį), atitinkami įgaliojimai dar gali būti suteikiami palikimo prižiūrėtojui.

Paveldėjimo bylų teismas palikimo priežiūrą (vok. *Nachlasspflegschaft*) oficialiai paskiria atsiradus poreikiui, kai nėra žinoma atsakingo įpėdinio tapatybė arba nėra aišku, ar jis priėmė palikimą. Palikimo priežiūros tikslas yra užtikrinti ir išsaugoti palikimą siekiant užtikrinti nežinomų įpėdinių interesus.

Turto prižiūrėtojo veikimo sritį nustato paveldėjimo bylų teismas atsižvelgdamas į poreikius konkrečiu atveju. Ji gali būti gana plati arba apimti tik atskirų palikimo objektų administravimą. Dažniausiai turto prižiūrėtojui pavedama nustatyti dar nežinomus įpėdinius ir apsaugoti bei išlaikyti palikimą.

Turto priežiūra iš esmės nėra skirta palikėjo kreditorių reikalavimams patenkinti, nes ji visų pirma skiriama įpėdinių interesams apsaugoti. Išimties tvarka turto prižiūrėtojo užduotis taip pat gali būti iš palikimo išteklių sumokėti mirusiojo skolas, jei tai reikalinga siekiant tinkamai administruoti turtą ir jį išlaikyti arba siekiant išvengti žalos ar nuostolių, visų pirma išlaidų dėl nereikalingų teisinių ginčų.

9.3 Kokie yra administratorių įgaliojimai?

Testatoriui leidžiama paskirti asmenį (-is), kuris (-ie) veiks kaip jo paskutinės valios *mortis causa* vykdytojas (-ai). Jis taip pat gali įgalioti trečiąjį asmenį, testamento vykdytoją arba paveldėjimo bylų teisumą paskirti asmenį (-is), kuris (-ie) veiks kaip vykdytojas (-ai). Testamento vykdytojo įsipareigojimai prasideda jam sutikus būti paskirtam testamento vykdytoju.

Pagal teisės aktus testamento vykdytojo užduotis yra įvykdyti testatoriaus testamentinę valią. Jei yra keli įpėdiniai, testamento vykdytojas yra atsakingas už turto padalijimą jiems.

Testamento vykdytojas turi administruoti palikimą. Visų pirma jis turi teisę palikimą perimti savo žinion ir disponuoti palikimo objektais. Šiuo atveju įpėdiniai neturi įgaliojimų disponuoti palikimo objektu, kurį administruoja testamento vykdytojas. Testamento vykdytojas taip pat turi teisę prisiimti su palikimu susijusius įsipareigojimus, jei tai reikalinga tinkamam turto administravimui. Turta perleisti neatlygintinai jis gali tik tada, kai tokia yra moralinė pareiga arba laikantis elementarios elgesio normos.

Tačiau testatorius savo nuožiūra testamento vykdytojui gali suteikti mažiau įgaliojimų, negu nustatyta teisės aktais. Testatorius taip pat turi įgaliojimus nustatyti testamento vykdymo laikotarpį. Pavyzdžiui, testatorius gali testamento vykdytojui leisti tik tvarkyti palikimą ir jį paskirstyti trumpuoju laikotarpiu. Tačiau testatorius testamente arba paveldėjimo susitarime gali paskirti ir vadinamąjį nuolatinį vykdymą (vok. *Dauervollstreckung*). Nuolatinis vykdymas iš esmės gali būti paskiriamas ne ilgesniam kaip 30 metų nuo palikimo atsiradimo laikotarpiui. Tačiau testatorius gali nurodyti, kad palikimas turi būti administruojamas iki įpėdinio arba testamento vykdytojo mirties arba iki kurio nors kito su vienu ar abiem iš jų susijusio įvykio. Tokiu atveju testamento vykdymas gali tęstis netgi ilgiau nei 30 metų.

10 Kokie dokumentai vykdant paveldėjimo procedūrą ar ją užbaigus pagal nacionalinę teisę paprastai išduodami paveldėtojų statusui ir teisėms patvirtinti? Ar jie turi konkrečią įrodomąją galią?

Paveldėjimo teisei įrodyti paprastai reikalingas paveldėjimo pažymėjimas arba Europos paveldėjimo pažymėjimas, pvz., jei įpėdinis nori savo vardu perrašyti testatoriaus žemės sklypą arba sąskaitą. Paveldėjimo pažymėjimas arba Europos paveldėjimo pažymėjimas leidžia daryti prielaidą, kad įpėdinis (-iai) yra nurodytas (-i) ir kad jam (-iems) taikomi paveldėjimo pažymėjime arba Europos paveldėjimo pažymėjime nustatyti apribojimai. Teisiniuose santykiuose sąžiningai daroma prielaida, kad paveldėjimo pažymėjime arba Europos paveldėjimo pažymėjime nurodyti duomenys yra teisingi. Jeigu teisinis sandoris sąžiningai sudaromas su asmeniu, nurodytu paveldėjimo pažymėjime arba Europos paveldėjimo pažymėjime, teisiųjų pasekmių nekyla, jei vėliau paaiškėja, kad paveldėjimo pažymėjime arba Europos paveldėjimo pažymėjime pateikti duomenys yra neteisingi. Jei yra sudarytas oficialusis testamentas (žr. pirmiau), paveldėjimo pažymėjimas arba Europos paveldėjimo pažymėjimas tokiu atveju gali būti nereikalingas.

Šis tinklalapis yra portalas „Jūsų Europa“ dalis.

Pateikite [nuomonę](#), kokia naudinga jums buvo ši informacija.

■ Paskutinis naujinimas: 16/03/2026

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.